

Jätelain muutoksen jatkoaskeleet

Hallitussihteeri Ella Särkkä, YM
Kuulemistilaisuus 17.11.2017

Valmistelussa tähän asti tapahtunutta

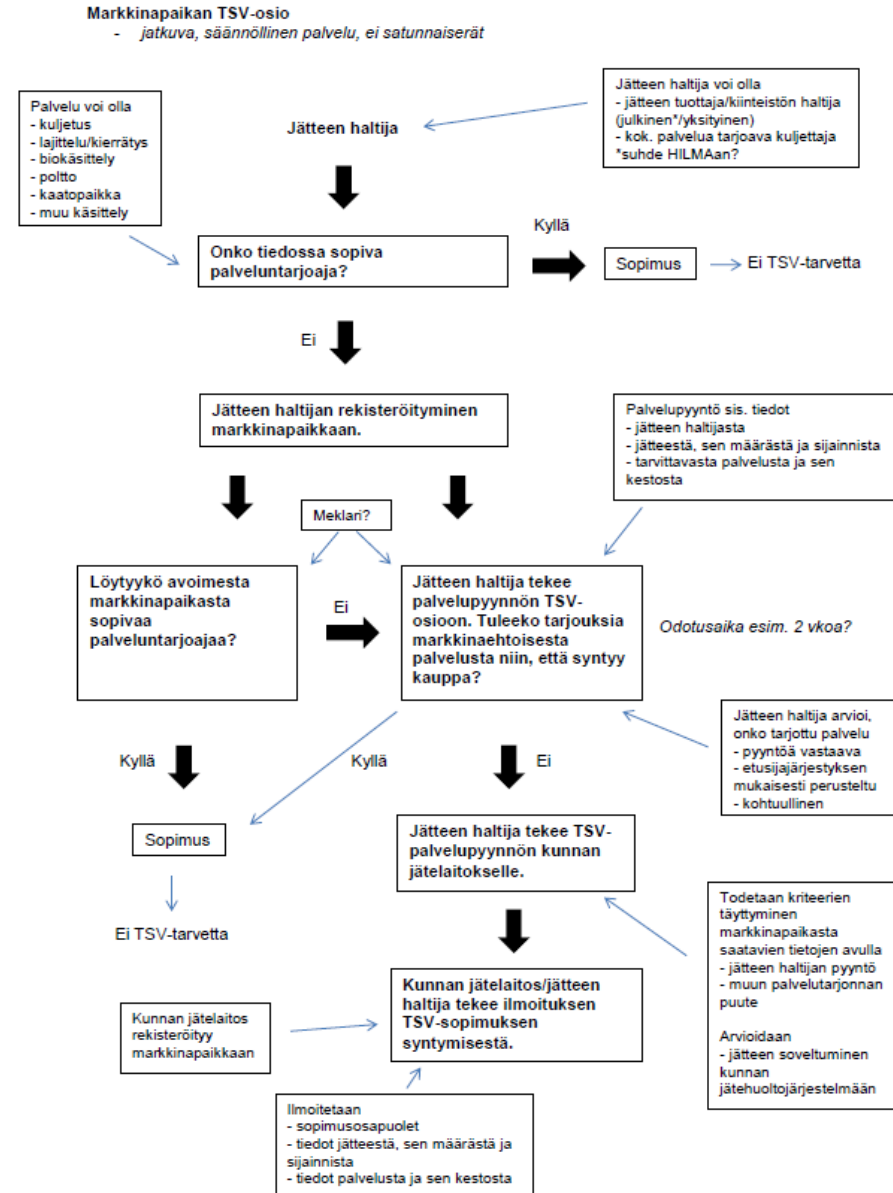
- Taustalla hallitusohjelman kirjaus, lisäksi huomioitava uusi hankintalaki
- Vaikutusarviot (YM, YTP), työryhmä, selvitysmies Mikko Alkion selvitys jätelain ja hankintalainsäädännön rajapinnoista, AA Mika Pohjosen selvitys kunnallisen jätteenkäsittelyinfran avaamisesta, ns. jätehuollon markkinapaikan selvittäminen
- HE-luonnos lausunnolla kesällä. Eesityksen pääasiallinen sisältö: rajataan kunnan vastuuta yhdyskuntajätehuollossa, täsmennetään kunnan toissijaista jätehuoltovastuuta (TSV) ja tätä koskevaa kirjanpitovaatimusta, säädetään kunnan jätehuollon toimialalle sidosyksikön 10 % ulosmyyntiraja + tehdään muut tarvittavat muutokset
  - Lausuntoja n. 70 kpl. Lakiesitykselle ristiriitainen vastaanotto: eri sidosryhmät kannattivat joitakin osia lakiesityksestä, mutta kokonaisuus ei juuri saanut tukea
- Valmistelua jatkettu lausuntopalautteen ja poliittisten linjausten pohjalta

Jatkoaskelia – markkinapaikka

- Tavoitteena perustaa jätteiden ja sivuvirtojen sähköinen markkinapaikka, joka vastaisi kiertotalouden haasteisiin materiaalikierron loppupäässä
  - Taustalla selvitysmiehen yhdessä Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) kanssa tekemä aloite kansallisesta jätteiden ja sivuvirtojen markkinapaikasta. Asiaa selvitetty alustavasti kesällä 2017
- Ensimmäisessä vaiheessa markkinapaikan avulla voitaisiin osoittaa avoimesti ja läpinäkyvästi kunnan toissijaisen vastuun edellyttämä markkinapuute (lakisääteinen osa)
  - Säännökset valmistellaan vuoden 2018 aikana, tavoitteena voimaantulo alkuvuodesta 2019
- Ajan myötä markkinapaikasta kehittyisi valtakunnallinen kaikkien jätteiden ja sekundaaristen materiaalien vaihdannan keskuspaikka (vapaaehtoinen osa)
  - Tällä hetkellä toiminnassa on erilaisia markkinapaikkoja/alustoja, synergiat näihin selvitettävä
- Resurssit ja sijoituspaikka pohdittava
- Edellyttää uuden kansalliseen palveluarkkitehtuuriin kytkeytyvän tietojärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa
- YM aloittanut yhteistyössä sidosryhmien kanssa markkinapaikan suunnitteluhankkeen
  - Ensimmäinen työpaja 21.11.

Markkinapaikka TSV-palvelun läpinäkyvyyden ja avoimuuden lisääjänä

Alustava hahmotelma työpajan
keskustelujen pohjaksi

Hallituksen esityksen jatkovalmistelu

Markkinapaikasta ei ehditä säätää vireillä olevan jätelaki-HE:n käsittelyn yhteydessä → erotetaan kunnan vastuun rajaus ja ulosmyyntirajasta säätäminen markkinapaikkaa koskevasta valmistelusta toistuvien säädösmuutosten ja ylimääräisen hallinnollisen kuorman välttämiseksi

- 1. vaihe: jätelaki-HE eduskuntaan viimeistään alkuvuodesta 2018, voimaan 1.1.2019.
  - Rajataan kunnan vastuu yhdyskuntajätehuollossa asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään yhdyskuntajätteeseen
  - Ulosmyyntiraja 5 % ilman 500 000 € rajaa vuoden 2030 alusta lähtien, siihen asti raja 10 %
  - Poistettu kunnan TSV-palveluun sekä kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteisiin liittyvät täsmennykset
  - **Kommentit esitysluonnokseen viimeistään 24.11.**
- 2. vaihe: valmistellaan markkinapaikka vuoden 2018 aikana, tavoitteena säännösten voimaantulo alkuvuodesta 2019
  - Valmistellaan markkinapaikan lakisääteistä osaa koskevat säännökset sekä säädetään kunnan toissijaiseen jätehuoltovastuuseen liittyvän markkinapuutteen osoittamisesta ja läpinäkyvyyden varmistamisesta markkinapaikassa
  - Täsmennetään kunnan ja kunnan jätehuoltoyhtiön kirjanpitovelvoitteita

Vaikutusarvioinnista poimittua

- **Yleisesti vaikutusarviosta:** Arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, jonka vuoksi erityisesti määrälliset arviot ovat vain suuntaa-antavia.
- **Hallitusohjelman vastuunrajausta koskeva kirjauksen toteuttaminen:**
- Vastuunrajauksen myötä kunnan vastuulta siirtyisi arviolta 230 000 t yhdyskuntajätettä (n. 8,5 % koko yhdyskuntajätteen määrästä sote-uudistus huomioon ottaen), mikä vastaisi noin 8-12 % kunnallisten jätelaitosten liikevaihdosta
  - Vaikutukset keskimääräinen melko vähäiset, alueelliset vaikutukset voisivat olla merkittäviä
  - Hallinnolliset vaikutukset voimaantulovaiheessa: sopimusten irtisanominen, uusien palvelutuottajien hankkiminen
- **Markkinaehtoisen ulosmyynnin %-osuuden rajoittaminen**
  - Pitkä siirtymäaika vuodesta 2030 sovellettavaan 5 % rajaan välttämätön, jotta kuntien jätehuoltoyhtiöiden toimintaedellytykset ja mahdollisuudet täyttää hankintalain velvoitteet voidaan varmistaa. Ehdotettu 5 % raja edellyttäisi merkittäviä sopeuttamistoimia. Vaikutuksia on kuitenkin vaikea arvioida jätehuoltoyhtiöiden organisoitumisessa tapahtuvien muutoksien vuoksi
  - Keväällä 2017 noin 56 % yhtiöistä ulosmyynti ylitti vuoteen 2030 sovellettavan 10 % rajan. Jos nämä yhtiöt laskisivat ulosmyyntinsä 10 %:iin, vähenisi yhteenlaskettu liikevaihto 6 milj. euroa vuodessa. Yhteenlaskettuna kuntavastuun supistaminen ja 10 % raja pienentäisivät liikevaihtoa n. 40–56 milj. euroa

Vaikutusarvioinnista poimittua

- Markkinaehtoisen toiminnan tiukka rajaaminen voi heikentää kunnan mahdollisuuksia tarjota TSV-palvelua, varsinkin sote-jätteille tarvittavien erikoistuneiden jätehuoltopalvelujen osalta.
- Ehdotetut ulosmyyntirajat turvaisivat kilpailuneutraliteettia kunnallisten toimijoiden ja yksityisten alan toimijoiden välillä
- Lakimuutoksen kohteena oleva jätemäärä ei yksin riittäisi merkittävän uuden käsittelykapasiteetin rakentamiseen yhdyskuntajätteelle
  - Lajittelulaitoksia voisi kuitenkin syntyä
- Kuntien investointihalukkuus saattaisi vähentyä
- Jätteen vienti ulkomaille voisi lisääntyä
- Vaikutukset innovaatiotoimintaan arvioidaan vähäiseksi
- Vaikutukset palveluhintoihin vaihtelisivat
- Jätehuoltoyritysten toimintaedellytykset paranisivat, jos käytössä on käsittelypalveluja
- Kunnan jätehuoltokapasiteetin supistuminen saattaa heikentää huoltovarmuutta erilaisissa häiriötilanteissa -> säädösvalmistelu vireillä
- Kunnan jätehuoltomääräysten ohjausvaikutus vähenisi kohdejoukon kaventumisen vuoksi -> säädösvalmistelu erilliskeräyksen lisäämiseksi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos mielenkiinnosta!

Kommentteja, kysymyksiä?